

Sångens naturreservat

Beslut, föreskrifter och avgränsning

Beslutshandling 2026-05-20

Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

08-570 470 00

varmdo.kommun@varmdo.se

www.varmdo.se

Handläggare och projektledare: Marianne Haage, kommunekolog i Värmdö kommun

Medverkande: Anna Gabrielsson, Kris Luckin, Håkan Hammarberg, Rasmus Näsman, Marie Norstedt och Jenni Brink Bylund

Alla fotografier, bilder och kartor är framtagna av Marianne Haage om inget annat anges med undantag för bakgrundskartor från Lantmäteriet

Beslut om bildande av Sångens naturreservat i Värmdö kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Sångens naturreservat
Kommun	Värmdö
Län	Stockholm
Naturvårdsregister-ID	<i>Framtas senare</i>
Socken	Gustavsberg
Naturgeografisk region	Östersjökusten med skärgårdar (25)
Läge	Naturreservatet ligger norr om Gustavsberg och söder om Norra Lagnö
Fastighet	Del av LÅNGSUNDA 1:4
Fastighetsägare	Värmdö kommun
Area	Cirka 114,9 hektar
Landarea	Cirka 106,9 hektar
Reservatsförvaltare	Värmdö kommun

Värmdö kommuns beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige i Värmdö kommun att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (Bilaga 1), som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Sångens naturreservat.

Beslutet riktar sig till allmänhet, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla variationsrika och mosaikartade naturmiljöer. Naturreservatets olika barrskogstyper, särskilt tallskogar och hällmarkstallskogar, men även ädellövsmiljöer, triviallövskogar, sumpskogar, grunda havsområden och limniska miljöer och andra ingående naturmiljöer, samt skogarnas ofta orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald, ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Även odlingslandskapets biotoper och livsmiljötyper ska bevaras och i förekommande fall restaureras.

Reservatet syftar även till att bevara ett tätortsnära naturområde för rekreation och friluftsliv vilket har stor variationsrikedom (artrikedom- och naturpedagogik) och olika upplevelsevärden som skogskänsla, trolska skogar, varierat hävdad odlingslandskap med naturbetesmarker, havs- och sjöstränder, våtmarksområden samt utblickar och tysthet.

Friluftsanordningarna ska ha en kanaliseringseffekt och samordnas med bevarandet av områdets höga naturvärden och jordbrukslandskapets behov. Vid utveckling av området ska funktioner för biologisk mångfald och ekologiska spridningsvägar prioriteras.

Syftet ska uppnås genom att:

- Naturreservatet skyddas från exploateringsföretag både i terrestra, marina och limniska miljöer.
- Naturreservatet undantas från skogsbruk. Ekonomisk avkastning, exempelvis genom avverkning, är inte ett mål för skötseln.
- Biologisk mångfald gynnas genom att artrika miljöer med höga naturvärden upprätthålls, skapas och underhålls.
- Odlingslandskapet hålls öppet genom hävd.
- Igenvuxna trädklädda betesmarker och bryn röjs och gallras.
- Möjlighet ges till bete i tidigare betade skogar och i vassar.
- Naturreservatet inte utsätts för ingrepp som påverkar hydrologin negativt från naturvårdssynpunkt.
- Dikade områden däms eller restaureras på annat sätt vid behov där det inte orsakar olägenhet för jordbruksmark eller utanför naturreservatet.
- Naturreservatets variationsrika skogar skyddas och ska ha vildmarkskaraktär, de sköts främst med engångsåtgärder vid behov och lämnas annars för fri utveckling.
- Naturreservatets variationsrika limniska och marina miljöer skyddas och sköts vid behov men lämnas huvudsakligen för fri utveckling.
- Även områden för fri utveckling får skötas med engångsåtgärder vid behov om det behövs för att uppnå naturreservatets syfte.
- Naturvårdande skötsel genomförs vid behov i form av gallring, röjning, tillskapande av död ved till exempel genom ringbarkning och högstubbeställning, frihuggning, naturvårdsbränning, hamling, vassklippning, flytt och reparation av betesstängsel, bete, slätter och markberedning för sådd av betesarter.
- Bevara, gynna, utveckla och vårda naturvärden knutna till tall, artrika naturbetesmarker, gamla ek- och ädellövträdsmiljöer och triviallövträdsmiljöer, i synnerhet i aspmiljöer.
- Livsmiljötyper som särskilt bör gynnas inom naturreservatet är taiga, lövrika bryn, trädklädda betesmarker och silikatgräsmarker.

- Invasiva arter som påträffas inom naturreservatet bör bekämpas, särskilt om de riskerar att påverka de naturvärden som reservatet avser att bevara.
- Naturvårdsbränning görs om möjligt och spontant uppkomna bränder kan få förekomma.
- Naturreservatet hålls attraktivt för allmänheten inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald genom enkla kanaliserande anordningar, exempelvis besöksparkering, grillplats, informationsskyltar, spänger, markerade leder för gång, ridning och cykel, samt genom skötsel och i möjligaste mån tillgänglighetsanpassning av dessa.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Värmdö kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Föreskrifterna gäller i både zon A och B i reservatskartan om inte annat anges.

Värmdö kommun får meddela dispens från föreskrifterna enligt 7 kap. 7 § miljöbalken. Dispens får endast ges om det finns särskilda skäl.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. utföra och uppföra alla typer av tåkter, odlingar, vattenkultur och anläggningar inklusive vägar, parkeringar, uppställningsplatser, campingar, sportanläggningar, motor- eller cykelbanor, master, torn, angoringsboj, vindkraftverk, bryggor och byggnader,
2. anlägga belysning,
3. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd såsom plantering eller gödsling,
4. plocka eller skada lavar, mossor och vedsvampar,
5. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
6. på land eller i vatten muddra, gräva, spränga, borra, schakta, dika, utfylla, asfaltera, tippa eller bedriva annan verksamhet som väsentligen kan ändra områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden, bottnar eller vattenomsättning,
7. dra fram ledning i vatten, mark, berg eller luft,
8. använda eller sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller konstgödsel,
9. anordna alla typer av upplag, inklusive snöupplag, annat än tillfälligt i samband med områdets friluft- och naturvårdande skötsel eller vid kommunala VA-arbeten som sker i zon B i beslutskartan,

10. införa för området främmande arter,
11. på annat sätt förstöra eller hindra naturvärden från att utvecklas och bevaras,
12. stödutfodra vilt,
13. bedriva jakt annat än enligt avtalat jaktarrende.

Utan tillstånd från Värmdö kommuns Bygg- miljö- och hälsoskyddsnämnd är det förbjudet att:

14. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning,
15. uppföra nya stängsel eller andra hägnader.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla följande anordningar och åtgärder för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. naturvårdande skötselåtgärder enligt skötselplan för att uppfylla naturreservatets syfte, såsom av träd och buskar naturvårdande gallring och röjning, tillskapande av död ved till exempel genom ringbarkning och högstubbeställning, frihuggning av gamla träd och medelålders efterträdare, naturvårdsbränning, hamling, flytt och reparation av betesstängsel, bete undantaget vinterbete, slåtter, markberedning för sådd av betesarter och tillskapande av flikig struktur i vassar med klippning eller bete. Även vid fri utveckling får engångsåtgärder vidtas vid behov,
3. fällning eller kapning av träd som utgör risk för skada på människor eller egendom, åtgärdade träd lämnas inom naturreservatet, gäller främst längs leder och vägar samt vid hagar, anläggningar och byggnader,
4. vindfällan och grenar inom reservatet som hotar områdets naturvärden

eller jordbruksmark eller som ligger över rastplatser, stigar eller vägar får flyttas, dras undan eller sågas av så att hindrande del kan läggas åt sidan, i jordbruksmark får grenar och ris brännas vid behov,

5. underhåll av diken som behövs för fungerande jordbruksmark och för att inte skapa olägenhet utanför naturreservatet,
6. insådd av fuktängsarter och naturvårdande hydrologiska åtgärder i form av dämning av dike, invallning som inte skapar olägenhet utanför naturreservatet eller strider mot tidigare lämnade tillstånd,
7. åtgärder i syfte att utrota eller minska utbredning samt förebygga etablering och spridning av invasiva främmande arter,
8. endast om spridningsrisk till intilliggande skogar finns får granbarkborreangrepp åtgärdas genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar samt barkning, inga träd får föras ut ur naturreservatet med undantag för eventuellt infört fångstvirke,
9. anordningar för friluftslivet såsom markerade stigar, bänkar, spänger, grill- och rastplats samt en besöksparkering,
10. naturvetenskapliga undersökningar i reservatet som kan utföras utan att skada naturvärden eller störa arter.

Skötselåtgärderna beskrivs närmare i bifogad skötselplan, bilaga 2.

Skötsel vidtas av förvaltaren eller den förvaltaren utser enkom.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Föreskrifter under punkt C gäller såväl allmänheten som markägare och innehavare av särskild rätt. I naturreservatet är det förbjudet att:

1. nedskräpa eller kvarlämna anordning såsom orienteringskontroll,
2. gräva muddra, hacka, borra, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jord, sten eller sjö- och havsbottnar samt flytta och stapla sten,
3. fälla eller på annat sätt skada såväl levande som döda träd, vedsvamp och buskar,
4. skada vegetation inklusive alger, mossor och lavar genom att till exempel gräva upp örter eller avlägsna lavar och mossor från berg,
5. störa eller skada djurlivet, inklusive betesdjur, exempelvis genom att

- störa i hagar, lämna grindar öppna, förstöra stängsel, klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräddjur eller groddjur, närma sig eller störa bon och ungar, även för fotografering,
6. medföra sällskapsdjur som inte hålls kopplat eller i transportbur,
 7. cykla annat än på anvisad led, gående och ridande har företräde och ska visas hänsyn,
 8. rida annat än på anvisade leder och, om grödor eller vall inte förstörs, i jordbruksmark enligt beslutskartan,
 9. framföra motordrivnet fordon och farkost inklusive flygfarkost med undantag för att parkera bil eller liknande på anvisad besöksparkering,
 10. fiska,
 11. göra upp öppen eld, annat än på anvisad plats,
 12. tälta, bo eller på annat sätt övernatta i mer än två nätter och då enbart i skog och minst 50 meter från jordbruksmark enligt beslutskartan,
 13. bruka störande motordriven anordning för lek eller sport, eller på ett störande sätt använda musikanläggningar eller liknande,
 14. plocka kärlväxter, alger, bär och svamp annat än för privat bruk,
 15. anlägga permanenta eller tillfälliga klätterleder, klättra i berg med hjälp av linor eller liknande aktiviteter.

Utan tillstånd från Värmdö kommuns Bygg- miljö- och hälsoskyddsnämnd:

16. anordna tävlingar, sammankomster, marknader, event eller liknande verksamheter med fler än 50 personer, med undantag för aktiviteter som ordnas av skolor och förskolor för dess elever,
17. utföra vetenskaplig studie eller undersökning som kan komma att skada naturvärden eller störa arter inklusive träd,
18. sätta upp skylt, affisch eller dylikt.

Inom reservatet gäller förutom föreskrifterna även andra lagar och bestämmelser, se rubriken Upplysningar.

D. Undantag från föreskrifterna

Undantag från föreskrifterna under A och C ovan.

1. Utan hinder av föreskrifterna får reservatsförvaltaren, eller den som förvaltaren utser, utföra de åtgärder som ska tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifterna B1 – B10,
2. utan hinder av föreskrifterna får reservatsförvaltaren, eller den som förvaltaren utser, varsamt framföra motordrivet fordon om så krävs för områdets skötsel,
3. Värmdö kommun eller den som kommunen utser får anlägga vatten- och avloppsanläggningar såsom pumpstation och vatten- och avloppsledningar i zon B i samråd med förvaltaren, återställning sker i möjligaste mån i samråd med förvaltaren,
4. innehavare av ledning får enligt gällande rättighet utföra normalt underhåll av befintlig mark- eller luftledning med tillhörande ledningsgata, slyröjning och avverkning ska ske enligt gällande rättighet så att varken naturvärden eller det rörliga friluftslivet påverkas negativt. Avverkat material placeras på lämplig plats så att varken naturvärden eller det rörliga friluftslivet påverkas negativt,
5. innehavare av luftledning får uppföra ny luftledning eller markkabel eller till luftledningen tillhörande delar i befintlig ledningsgata, minsta möjliga åverkan på naturmiljö och terräng ska tillses och återställning av naturmiljö och korsande stigar samrådask med förvaltaren. Sprängning och spräckning av berg bör undvikas i möjligaste mån och vid täckning med tillförda massor ska dessa vara rena, näringsfattiga och fria från invasiva arter,
6. befintliga traktorvägar, infart och besöksparkering inklusive vägkanter och andra tekniska anläggningar hörande till dessa får skötas och restaureras normalt utan hinder,
7. behörig person får utföra av myndighet beslutad skyddsjakt enligt 23b och 29 §§ jaktförordningen och i samband med det i jaktsyfte medföra hund som inte är kopplad, samt vid behov varsamt och i låg hastighet använda terrängskoter (exempelvis fyrhjuling) på fast mark i samband med uttransport av fällt klövvilt,
8. vid jakt enligt jaktarrendeavtal får i jaktsyfte hund som inte är kopplad medföras och terrängskoter (exempelvis fyrhjuling) vid behov varsamt och i låg hastighet användas på fast mark i samband med uttransport av fällt klövvilt,
9. vid jakt enligt jaktarrendeavtal får tillfälliga skyltar för att informera

allmänheten om pågående jakt sättas upp,

10. vid jakt enligt jaktarrendeavtal får i samråd med förvaltaren små punktröjningar av sly och buskar ske för förbättrad sikt,
11. utan hinder av föreskrifterna får personal hos Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kustbevakningen, Tullverket, Statens haverikommission, sjukvården och räddningstjänsten vid utförande av tvingande tjänsteåliggande som omöjligt kan utföras utanför reservatsområdet vidta en åtgärd som strider mot reservatsföreskrifterna och att därvid använda motordrivet fordon, drönare, häst eller hund. Särskild aktsamhet skall härvid iakttas i förhållande till marken i naturreservatet, anmälan skall om möjligt göras till reservatsförvaltaren i förväg, annars snarast efter genomförandet av tjänsteåliggandet,
12. det ska inom naturreservatet utan hinder av föreskrifterna vara tillåtet för myndigheter inom totalförsvarets militära del, motsvarande myndigheter i andra länder och mellanstatliga organisationer att bedriva verksamhet som syftar till avskräckning, övervakning av det svenska territoriet och att upptäcka eller avvisa kränkningar av detsamma, samt genomföra militär transport, förflyttningar och militär verksamhet. Särskild aktsamhet bör iakttas i förhållande till marken i naturreservatet. Anmälan skall om möjligt sett till sekretess och rikets säkerhet göras till reservatsförvaltaren i förväg eller efter genomförandet av tjänsteåliggandet.

Ovanstående undantag gäller reservatsföreskrifterna. Värmdö kommun erinrar om att oavsett undantag kan prövning enligt andra bestämmelser i miljöbalken eller annan lagstiftning erfordras.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna gäller från den dag naturreservatet vunnit laga kraft med undantag för de med stöd av 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken meddelade ordningsföreskrifterna under C, vilka gäller omedelbart även om de överklagas.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § *förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.* fastställer Värmdö kommun bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. Skötselinriktningen sammanfattas även under rubriken *Syfte*.

Värmdö kommuns Tekniska driftsavdelning ska vara förvaltare för naturreservatet, i enlighet med 2 § andra stycket i *förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.* är. Bygg- miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet. Kommunekolog är rådgivande till tillsynsmyndighet och förvaltare.

Upplysningar

I reservatet gäller utöver föreskrifterna också övriga bestämmelser. Bland dessa kan nämnas följande:

- Föreskrift C6 gäller året om gällande koppel eller transportbur för medhavt sällskapsdjur inom naturreservatet. Notera även de generella bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti inte får löpa lösa i marker där det finns vilt. Under övrig tid ska hunden hållas under sådan tillsyn att den hindras från att förfölja vilt, när den inte används vid jakt.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 26 § miljöbalken.
- Ordningsslagen (1993:1617).

Skälen för kommunens beslut

Beskrivning av området och dess biologiska bevarandevärden

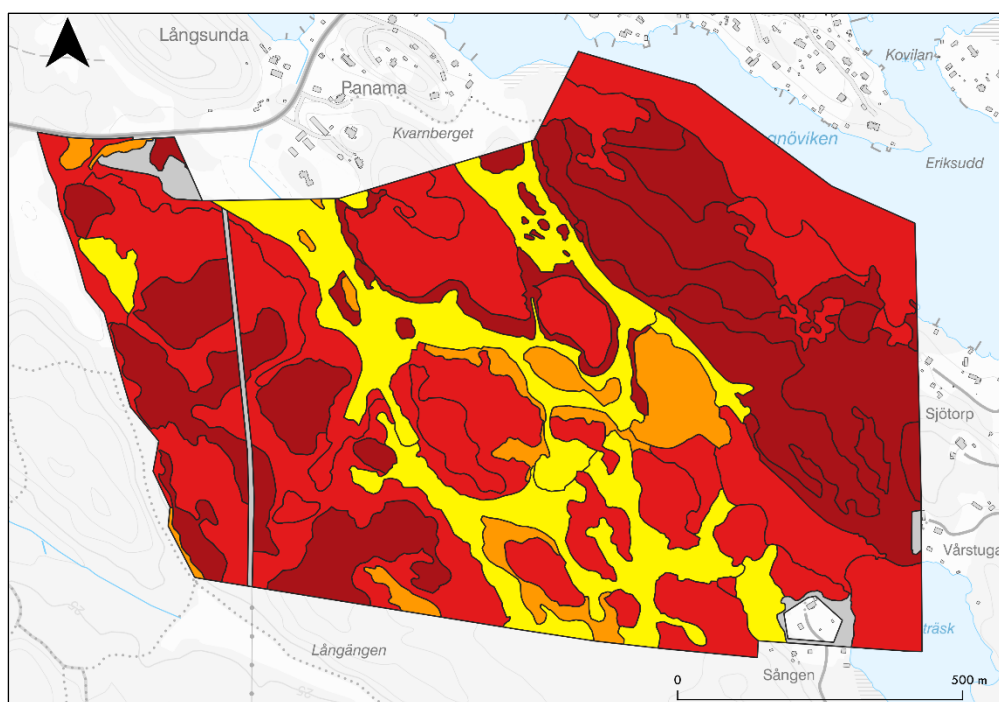
Naturreseptatet är cirka 114,9 hektar stort varav 106,9 hektar är landyta och resten är vatten i form av hav och sjö. Området ligger vid Långsunda, Panama och Sängen i Värmdö kommun och utgörs främst av barrskogar med inslag av ädellövsmiljöer och betade åkermarker i större dalgångar. I nordost ligger den grunda Lagnöviken och i sydost den näringsfattiga sjön Aspviksträsk.

Terrängen domineras av hållmarker och tunna moränjoräar. Insprängt mellan de urbergsdominerade höjäpartierna dalgångar med postglacial lera med joräbruksmark. I smälare dalgångstråk i skogsmarken finns glaciallera. Glacialleran är kalkrik och äet är i äessa äelar man främst hittar områäets orkidéer. Den äominerande typen av natur är talldominerad barrskog, präglad av biotoptyperna hållmarkstallskog, barrblandskog och mindre områäen med ren tallskog på moränmark. Skogen är lövrik och här finns också triviallövskogar och lövsumpskogar, äessa är mestadels yngre. Lövrika bryn äominerade av asp och ek kantar ä före äetta åkermarkerna som nu betas av häst. Ekhamiljöer finns också i resevatet och ek förekommer även som inslag i områäets barrskogar. Utmed Lagnöviken finns ett asp- och ädellövsäominerat skogsparti. Stora äelar av äenna skog är i senare äid fälld av bäver.

Skogsbeständens älär varierar i området. I äe äldsta partierna, som ligger i öster respektive väster, äbedöms äe äenomsnittliga älärn vara cirka ca 150 år. I äe mellersta äelarna är skogen yngre och äelvis uppkommen på före äetta smala åkermarker. Skogsmarken är ändast i liten grad påverkad av äodernt skogsbruk. En tallplantering finns på en före äetta åkermark vid Sängen och plantering har skett på en yta av silvergran som började bekämpas äedan innan resevatäbildningen.

Aspviksträsk är en näringsfattig sjö. Ävrinningsområde är litet och består av skog och ett fåtal privata fastigheter med enskilda avlopp. Smala vassbälten förekommer och flera fågelarter hääkar. Sjöen har ett utlopp i väster bestående av ett äldre äike äenom ätidigare joräbruksmark som nu består av alsumpskog. Äet är oklart vilken ävattnade äffekt äiket har.

De vågskyddade marina miljöerna är utpekade som lek- och uppväxtområde för rovfisk av Länsstyrelsen. Rovfisk bedöms preliminärt även finnas i Aspviksträsk. Inom naturreservatet bedöms de marina bottenarna preliminärt utgöras av mjuka och steniga substrat. Stränderna är opåverkade och består av vassar och klippvallar. Utanför reservatet är stränderna i relativt hög utsträckning exploaterade och har bryggor främst för fritidsbåtar. För att rovfisk ska kunna nyttja vattnen trots potentiella störningsfaktorer bedöms förbud av fiske i naturreservatet vara gynnsamt i syfte att avlasta påverkan på populationerna.

Figur 1. Naturvärdesinventering har gjorts i utredningsområdet av Ekologigruppen AB enligt svensk standard (SS 199000:2014). Mörkrött visar högsta naturvärde, rött högt naturvärde, orange påtagligt naturvärde och gult visst naturvärde. Låga värden syns i grått och består främst av ledningsgata, paddock och trädgårdsliknande områden.

Majoriteten av naturvärdesbiotoperna med högt naturvärde utgörs av barrnaturskogar. Två av naturvärdesbiotoperna utgörs av sumpskogar/trädklädda myrar och två av lövskogar med stort inslag av ädellövträd. Havsviken Lagnöviken och den näringsfattiga sjön Aspviksträsk bedöms också hysa höga naturvärden (Figur 1).

Merparten av naturreservatet ligger enligt den regionala utvecklingsplanen (RUFS 2050) inom den utpekade Nacka-Värmdökilen.

Området är därmed särskilt strategiskt viktigt för den regionala grönstrukturen samt det rörliga friluftslivet.

Natura 2000 livsmiljötyper

Mer än halva området hyser biotoper som uppfyller kvalitetskraven för att klassificeras som Natura 2000 livsmiljötyper. Barrskogar av livsmiljötypen taiga (9010) dominerar stort. Näringsrik granskog (9050) upptar också relativt stor yta i mosaik med taiga. Vikar och sund (1160) och Laguner (1150) upptar också en relativt stor areal. Här förekommer också ytmässigt mindre områden med silikatgräsmarker (6270), trädklädd betesmark (9070), lövsumpskog (9080), näringsrik ekskog (9160, i mosaik med lövrika bryn, icke natura), skogsbevuxen myr (9740, tallmossar) samt hållmarkstorräng (8230).

Naturvårdsarter

I området har 134 naturvårdsarter påträffats. Bland dem återfinns 2 arter med mycket högt, 16 arter med högt, 54 arter med påtagligt, 59 arter med visst, samt 9 arter med obetydligt signalvärde. Antalet arter med mycket högt signalvärde är förhållandevis litet men det finns potential för fler sådana arter både i livsmiljötypen kalkbarrskogar och i naturliga gräsmarksmiljöer. De två arterna med mycket högt signalvärde är de rödlistade arterna raggbock och apelticka (VU, sårbara arter). I anslutning till området har även hasselsnok (VU) påträffats.

27 rödlistade arter har noterats från området varav 22 tillhör hotkategorin nära hotade arter (NT). Tio av dessa är knutna till barrskogar och sju specifikt till tall. Reliktbock, tallticka, vintertagging och motaggsvamp växer på levande träd och är ganska vanliga och spridda i området. Elva av de rödlistade arterna är knutna till lövrika bryn och lövskogar. Som exempel kan nämnas apeltickan samt de eklevande arterna skeppsvarvsfluga, oxtungsvamp och ekticka. Vidare är mindre hackspett relativt vanlig i området. Fyra nära hotade arter är knutna till ängs- och betesmarker och består av mindre bastardsvärmare, svartpälsbi, backklöver och slätterfibbla.

Bland övriga skyddsvärda arter märks bland annat den i landet mycket ovanliga insektsarten bergscikada som i naturreservatet har ett av sina kärnområden i landet.

Värdekärna

Högsta, höga och påtagliga naturvärden enligt Figur 1 bedöms utgöra naturreservatets värdekärnor medan vissa naturvärden räknas till utvecklingsmarker. Arronderingsmark bedöms utgöras enbart av ledningsgatan, en paddock och mindre trädgårdsliknande områden. De trädgårdsliknande områdena kan dock med tiden komma att bli utvecklingsmark. Områden med låga värden och befintlig infart nära Lagnövägen planeras utvecklas till området huvudentré och besöksparkering och kommer därmed ha höga värden för friluftslivet.

Friluftsliv

Det blivande reservatet syftar till att bevara ett tätortsnära naturområde för rekreation och friluftsliv. I naturreservatet finns upplevelsevärden som skogskänsla, trolska skogar, varierat hävdat odlingslandskap med naturbetesmarker, havs- och sjöstränder, sumpskog- och våtmarksområden samt utblickar och tysthet.

Naturreservatet bjuder även på upplevelser knutna till natur- och kulturhistoria och de art- och variationsrika miljöerna är lämpliga för naturpedagogik och är viktiga för förskolor och skolor.

Eftersom naturreservatet är tätortsnära är det av särskilt stort värde för folkhälsa och människors möjlighet till rekreation, motion och naturupplevelser. En del av anordningarna som tillåts för friluftsliv tillgänglighetsanpassas vilket är viktigt för att flera ska kunna besöka området. Huvudentré och besöksparkering planeras ligga vid Lagnövägen i naturreservatets västra del.

Ärendets beredning

Sångens naturreservat ligger i en regional grön kil och bedöms ha höga värden för natur och friluftsliv. Området är ett av de förslag på nya naturreservat som pekas ut i Värmdö kommuns översiktsplan (2022) med syfte att stärka, säkra och tillgängliggöra kommunens grönstruktur, natur och friluftsliv. Området har tidigare även pekats ut i kommunens naturreservatsplan som godkändes av Samhällsplaneringsnämnden 2013. Området för reservatsbildningen är mindre än i översiktsplanen

då det enbart omfattar kommunal mark. Framtida skydd på de ytor som inte ingår här bedöms inte försvåras av detta reservatsbeslut.

I Mål- och Budget för 2025 beslutades att naturreservatsbildningen skulle påbörjas samt att den skulle vara klar våren 2026. Under 2025 genomfördes en naturvärdesinventering i utredningsområdet av Ekologigruppen AB. Kommunen fick även ta del av biolog Hans Drakes privata inventeringar av områdets naturvärden. Inventeringarna visade att området hyste mycket höga naturvärden och en stor artrikedom. Även ett förslag till skötselplan togs fram. Vid utformningen av förslagen till föreskrifter och skötselplan har hänsyn tagits till inventeringarnas resultat. Iordningställande av stigar och naturmark har till del genomförts under bildandeprocessens gång. Det kunde genomföras redan innan beslut då kommunen äger marken och därmed har rådighet.

I enlighet med 24-26 §§ *förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.* skickades förslaget till naturreservat med beslutsdokument och skötselplan på samråd till berörda sakägare, myndigheter, organisationer samt rågrannar enligt sändlista i ärende 2025KS/1130. Samrådstiden var 2025-12-09 till 2026-01-23. Samrådet kungjordes i Dagens Nyheter och Nacka Värmdö Posten 2025-12-09.

Under samrådstiden inkom 22 yttranden och samtliga berörda lämnade delgivningskvitto. En remissinstans meddelade att de avstår från att yttra sig. Sju hade ingen erinran eller enbart positiv feedback. 14 hade synpunkter på samrådsförslaget. Samrådsredogörelsen i bilaga 3 redogör för alla inkomna yttranden och hur de har bemötts samt vilka justeringar som de i förekommande fall har föranlett.

Utöver de justeringar som beskrivs i samrådsredogörelsen har uppdatering av samrådshandling till beslutshandling gjorts. Exempelvis har information om överklagan lagts till. Förutom små redaktionella ändringar och förtydliganden består övriga justeringar av följande:

- Gränsen mot Anneberg 1:1 har för säkerhets skull dragits in fem meter för att inte gå i fastighetsgräns då gränsen är mycket gammal.
- Under beslutsdokumentets rubrik "Uppgifter om naturreservatet" skrevs "del av" in innan fastighetsbeteckningen och

lokaliseringsbeskrivningen förenklades.

- Naturreservatets yta anges med decimal konsekvent.
- Muddring lades till även i C-föreskrifterna.
- Ett förtydligande om utvecklingsmark gjordes i beslutsdokumentet.
- Då flera kartor i skötselplanen visar fastighetsgräns har det förtydligats att exakt reservatsgräns framgår i beslutskartan.

Ärendet har beretts av enheten för hållbar samhällsplanering (tidigare avdelningen för Strategisk samhällsplanering) i samarbete med Kultur- och fritidsavdelningen, Tekniska driftsavdelningen, VA-avdelningen och Mark- och exploateringsenheten.

Kontakt har haft i ärendet med Länsstyrelsen i Stockholm via e-post och telefon. Dialog har löpande skett med familjen som innehar rollerna som jakt- och jordbruksarrendator.

Kommunens bedömning

Förenlighet med hushållningsbestämmelser, översiktsplan och gällande och pågående byggnads- och detaljplaner

Värmdö kommun bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan antagen den 22 juni 2022 samt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Kommunens miljö- och klimatmål

Värmdö kommun bedömer att ett naturreservat i det aktuella området bidrar till att uppfylla kommunens inriktningsmål 'En miljö- och klimatomfattande hållbar kommun' samt resultatmålen Hållbara ekosystem samt hållbar mark- och vattenanvändning och Begränsad klimatpåverkan samt till målen i kommunens miljö- och klimatplan 2020 – 2030. Kommunen bedömer vidare att naturreservatet genom sin rika biologisk mångfald och ekosystem i balans ökar möjligheten att hantera klimatrelaterade händelser och långsiktig klimatanpassning.

Nationella miljö kvalitetsmål

Skydd av området bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt odlingslandskap, En god bebyggd miljö och Begränsad klimatpåverkan.

Utöver att bidra till uppfyllelse av nationella miljö kvalitetsmål bidrar naturreservatet till uppfyllelse av de nationella målen för friluftsliv då det ger tillgång till natur för friluftslivet, attraktivt tätortsnära friluftsliv och skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Intresseprövning

Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken finner Värmdö kommun att det för att långsiktigt skydda, bevara och utveckla ovanstående naturvärden samt värden för rekreation och friluftsliv finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området med förordnande om föreskrifter för att skydda området, samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för att skydda områdets natur- och rekreationsvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

Bilagor

1. Beslutscharta
2. Skötselplan
3. Samrådsredogörelse

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar personuppgifter hittar du på:

<https://www.varmdo.se/kommunochpolitik/insynochdialog/personuppgifter.4.3251048d16e2a7e78484a078.html>

Sändlista

Sändlista för beslutet diarieförs i ärende 2026KS/0334.

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning Nacka Värmdöposten samt i Dagens Nyheter 2026-05-26.

Överklagan

Kommunens beslut kan överklagas. Överklagan ska vara skriftlig och ställd till Länsstyrelsen i Stockholms län men skickas till Värmdö kommun per post eller e-post:

Postadress:

Registrator
Värmdö kommun
134 81 Gustavsberg

E-postadress:

registrator@varmdo.se

Överklagan ska ha inkommit senast tre (3) veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. Klaganden anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen varit införd i ortstidningen alternativt den dag klagande undertecknat delgivningskvitto eller mottagningsbevis. Av överklagan ska det tydligt framgå vilket beslut det är som överklagas samt hur och varför beslutet ska ändras.

Överklagan ska undertecknas med namn, adress, telefonnummer och ärendets diarienummer 2026KS/0334.

Bilaga 1. Beslutskarta

